

Technická směrnice

č. 41 - 2011

kteřou se stanovují požadavky a environmentální kritéria pro propůjčení ochranné známky

Kovový nábytek

Cílem stanovení kritérií Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků pro výrobovou kategorii kovového nábytku je zejména podpora:

- snižování škod na životním prostředí nebo rizik spojených s využíváním energie (globální oteplování, acidifikace, vyčerpávání neobnovitelných zdrojů) snižováním spotřeby energie,
- snižování škod na životním prostředí spojených s využíváním přírodních zdrojů podporováním výroby vyměnitelných komponentů, recyklovatelnosti a snadné údržby výrobků,
- snižování škod na životním prostředí nebo rizik spojených s používáním nebezpečných látek snižováním četnosti jejich používání.

Kritéria podporují zavádění nejlepší praxe (optimální používání se zřetelem k životnímu prostředí) a posilují u spotřebitelů uvědomělý vztah k životnímu prostředí. Označování materiálů navíc podporuje recyklaci. Kritéria jsou stanovena na úrovních, které podporují udělování ekoznačky kovovému nábytku s nízkým dopadem na životní prostředí.

1 Vymezení kategorie

Tato směrnice platí pro kovový nábytek určený pro interiéry, např. pro kanceláře, dílny, šatny dílen, tělovýchovných zařízení, plováren, apod. Provedení je buď čistě kovové, kdy skříně, zásuvkové skříně,

pojízdné zásuvkové kontejnery, šatníky, kartotéky nebo výkresovky jsou složeny jen z ocelového plechu, ocelových profilů a drobných plastových dílů nebo kombinované s dalšími materiály. V případě kombinovaného nábytku se jedná o skříně s prosklenými dvířky a skleněnými policemi, pojízdné kontejnery s plastovými zásuvkami, skříně s plastovými boxy, stoly a lavice s deskami z dřevěných materiálů a/nebo dílenské skříně na nářadí s rámem z hliníkových profilů.

Povrchové úpravy kovového nábytku jsou provedeny především vytvrzenými práškovými nátěrovými hmotami.

Kritéria směrnice lze použít i pro posouzení kovového nábytku pro exteriéry.

2 Základní požadavky

- 2.1 Kovový nábytek musí splňovat požadavky na bezpečný výrobek ve smyslu zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů. Dále musí splňovat platné technické, bezpečnostní, zdravotní, hygienické

a jiné předpisy, včetně předpisů, týkajících se ochrany životního prostředí, vztahujících se na výrobek a jeho výrobu, zejména:

- zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a navazující nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky:
- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2.2 Kovový nábytek přihlašovaný žadatelem k hodnocení pro udělení ekoznačky, musí mít užité vlastnosti srovnatelné nebo lepší než obdobné výrobky této kategorie.

3 Specifické požadavky – environmentální kritéria

3.1 Bezpečnost a životnost

Výrobek musí splňovat ustanovení předpisů a norem týkajících se bezpečnosti, pevnosti, stability a životnosti výrobku, které odpovídají obvyklému způsobu jeho užívání. Posouzení bezpečnosti, pevnosti, stability a životnosti výrobku rovněž zohledňuje výběr materiálů a jejich použití při vlastní konstrukci výrobku.

(a) Záruční doba

Žadatel o ekoznačku (dále žadatel) musí na výrobek poskytnout zákazníkovi záruční dobu v souladu se zákonnými předpisy. Záruční doba platí od data dodání výrobku zákazníkovi.

(b) Záruka na opravy a dostupnost náhradních dílů

Žadatel se zavazuje zajistit opravy výrobku a zásobování náhradními díly nejméně po dobu pěti let po ukončení výroby daného typu výrobku.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit prohlášení spolu s příslušnou dokumentací, dokládající, že výrobek splňuje stanovené požadavky.

3.2 Konstrukce podporující recyklaci

Konstrukce výrobku musí splňovat zásady umožňující recyklaci výrobků a opakované zhodnocení materiálu. K takovým konstrukčním zásadám patří zvláště:

- jednoduchá demontovatelnost výrobku, využívání mechanických spojů při spojování dílů, předcházení nerozpojitelným spojením mezi rozdílnými materiály,
- omezení množství rozdílných výrobních materiálů.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení spolu s příslušnou dokumentací, dokládající, že výrobek splňuje tyto požadavky.

3.3 Zpětný odběr, recyklace

Žadatel musí uživateli nabídnout bezplatný zpětný odběr výrobku pro následnou recyklaci.

Výrobek musí rovněž splňovat tato kritéria:

- (a) 90 % hmotnosti kovových materiálů musí být recyklovatelných,
- (b) plastové díly nábytku musí mít nesnímatelné a nesmazatelné označení identifikující použitý materiál v souladu s ČSN EN ISO 11469 Základní identifikace a označování výrobků z plastů.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení spolu s příslušnou dokumentací, dokládající, že výrobek splňuje tyto požadavky.

3.4 Požadavky na materiál, nebezpečné látky

(a) ocel, ocelový plech

- pokud je obsah oceli, resp. ocelového plechu, ve výrobku větší než 50 % z celkové jeho hmotnosti, pak musí být vstup recyklovaného materiálu, kovového odpadu jako druhotné suroviny ve výrobě oceli minimálně 20 %.

(b) hliník

- pokud je obsah hliníku ve výrobku v rozmezí 15 - 50 % z celkové jeho hmotnosti, pak vstup recyklovaného materiálu ve výrobě hliníku musí být nejméně 20 %. Ve výrobku, který obsahuje více než 50 % hliníku, musí být vstup recyklovaného materiálu minimálně 30 %.

(c) sklo

Skleněné součásti výrobku musí být v případě rozbití snadno vyjímatelné a nahraditelné.

(d) plastové komponenty

Plastové komponenty nábytku těžší než 25 gramů nesmějí obsahovat látky zpomalující hoření ani přípravky obsahující chemické látky, které jsou klasifikovány jako látky vysoce toxické, toxické, nebezpečné pro zdraví a životní prostředí, karcinogenní, mutagenní a toxické pro reprodukci nebo jsou označeny R-větou:

- nebezpečné pro zdraví: R45, R46, R60, R61

- nebezpečné pro životní prostředí: R50, R50/R53, R51/R53

Plastové komponenty nesmějí obsahovat PVC (viz samostatný požadavek 3.7).

Měly by být vyrobeny z jednodruhového plastu, být snadno demontovatelné a recyklovatelné. Doporučuje se využití recyklovaného materiálu (nejméně 50% podíl).

Hodnocení a ověřování: Přihlašovatel a/nebo jeho dodavatel musí předložit doklady o obsahu recyklovaného materiálu (druhotné suroviny) ve výchozím materiálu výrobku. Průvodní dokumentace od výrobce nábytku musí obsahovat instrukce a návod jak nahradit rozbité sklo.

3.5 Zpracování materiálu, povrchové úpravy

Kovový materiál by měl být zpracováván bez použití řezných emulzí, se zajištěním zpětného odběru odřezků k dalšímu zpracování.

Prostředky užívané pro povrchovou úpravu kovového nábytku, vč. technologie odmašťování, nesmí obsahovat chemické látky, které jsou klasifikovány jako látky vysoce toxické, toxické, nebezpečné pro zdraví a životní prostředí, nesmí být příslušnými R - větami označené jako karcinogenní, škodlivé pro reprodukční systém, nebo mutagenní.

Ocelové plechy nesmí být pokryty chrómem, niklem, cínem a jejich sloučeninami. V mimořádných případech, může být kovový povrch upraven chrómem nebo niklem, pokud je to nezbytné z důvodu těžké fyzikální zátěže nebo v případě součástí, u kterých je potřeba zajistit zvlášť těsné spojení.

Aplikace nátěrových hmot:

Pro udělení ekoznačky „Ekologicky šetrný výrobek“ kovovému nábytku je, ve srovnání se zákonným limitem, stanoven emisní limit TOC pro lakovnu přísněji. Požadavek na emisní limit TOC, v úrovni ukazatele BAT (nejlepších dostupných technik), činí 30 mg/m³ TOC.

Pro průmyslové aplikace nátěrových hmot, včetně nanášení práškových nátěrových hmot, tedy při provozu technologických zařízení na povrchovou úpravu kovového nábytku, musí být dodrženy emisní limity a množství znečišťujících látek podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, stanovené především Vyhláškou Ministerstva životního prostředí, kterou se stanoví emisní limity

a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší emitujících těkavé organické látky z procesů aplikujících organická rozpouštědla.

Činnost	Prahová spotřeba rozpouštědla	Limitní měrná výrob. emise TOC (A)	Emisní limit TOC (B)	Emisní limit fugitivních emisí (C)	Emisní limit TZL (D)	Zvláštní ustanovení
	t/rok	g/m ²	mg/m ³	%	mg/m ³	
Nanášení nátěrových hmot	0,6 - 5	90	50	20	3	Pozn. 1,2,4
Nanášení nátěrových hmot	> 5	60	50	20	3	Pozn. 1,2,4
Nanášení nátěrových hmot – hromadné či kontinuální	> 5	60	50	20	3	Pozn. 1,2,4
Nanášení práškových plastů	nestanovena	nestanovena	50	nestanoven	3	Pozn. 3,4

Legenda:

Celkový organický uhlík (TOC) – uhlík obsažený v těkavých organických sloučeninách. Specifická výrobní emise (TOC) je určená jako podíl celkového organického uhlíku a velikosti produkce.

Fugitivní emise – vnášení znečišťujících látek do životního prostředí, kdy nelze měřením určit všechny veličiny nutné k výpočtu hmotnostního toku. Tento pojem zahrnuje zejména emise znečišťujících látek uvolňované do atmosféry okny, dveřmi, větracími průduchy apod.

(A) Měrná výrobní emise těkavých organických sloučenin vypočtená jako podíl množství celkového organického uhlíku a velikosti plochy opatřené nátěrem.

(B) Hmotnostní koncentrace celkového organického uhlíku ve vlhkém odpadním plynu vyjádřená pro normální stavové podmínky.

(C) Podíl hmotnosti fugitivních emisí a hmotnosti vstupních rozpouštědel.

(D) Hmotnostní koncentrace tuhých znečišťujících látek (TZL) ve vlhkém odpadním plynu vyjádřená pro normální stavové podmínky.

Vyhláška Ministerstva životního prostředí, kterou se stanoví emisní limity a další podmínky provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší emitujících těkavé organické látky, dále k tabulce uvádí:

1. Nelze-li dosáhnout stanovené měrné výrobní emise TOC nebo pokud technicky nelze stanovit velikost upravovaného povrchu, nesmí být překročen emisní limit TOC 50 mg/m³ ve společném výduchu pro odpadní plyn z jednotlivých prostorů – nanášení, vytěkání a sušení (vypalování).
2. Jsou-li v nátěrovém systému aplikovány nátěrové hmoty s nízkým obsahem organických rozpouštědel (tzn. menším než 10 %) a nejsou-li plněny emisní limity TOC, může být hodnota emisního limitu na základě odborného posudku změněna.
3. Platí pro práškové lakovny s roční projektovanou spotřebou organických práškových nátěrových hmot větší než 1 t; týká se vypalování a chlazení výrobků.
4. Emisní limit pro tuhé znečišťující látky (TZL) platí pro odpadní plyn odvětraný z prostoru nanášení, vytěkání a sušení či vypalování.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení spolu s příslušnou dokumentací, dokládající, že výrobek splňuje tyto požadavky.

3.6 Ztráty nátěrové hmoty nesmí překročit 10 % hm. pro práškové nátěry a 30 % hm. pro mokré nátěry, na povrchu větším než 25 cm².

Odpad nátěrových hmot z technologie povrchové úpravy nesmí překročit 5 % hm.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení spolu s příslušnou dokumentací, dokládající, že výrobek splňuje tyto požadavky.

3.7 Ve výrobku nesmí být použity materiály z PVC.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení o tom, že splňuje tyto požadavky.

3.8 Obal

(a) Obalové prostředky a jejich značení

Obaly použité na spotřební a přepravní balení musí být recyklovatelné nebo při odstraňování bez rizik. Na obalech musejí být uvedeny pokyny a informace o správném způsobu nakládání s použitým obalem v souladu se zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů.

Nepřípustný je obal z PVC.

(b) Lepenka a karton, použité jako obalové materiály, musí obsahovat nejméně 80 % recyklovaných vláken.

(c) Nepřípustný je obal z PVC.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení o tom, že splňuje tyto požadavky.

3.9 Instrukce a informace pro uživatele (návod k použití)

Výrobek musí být prodáván s příslušnými instrukcemi pro uživatele, které obsahují rady a pokyny jak jej řádně používat způsobem šetrným k životnímu prostředí, zejména:

(a) informace o tom, že výrobek byl navržen tak, aby byl recyklovatelný,

(b) rady, jak uplatnit záruku výrobce na zpětný odběr,

(c) návod na demontáž skleněných či hliníkových částí pro recyklaci,

(d) návod by měl být vytištěn na papíru běleném bez použití chlóru nebo na recyklovaném papíru.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení o tom, že výrobek splňuje tyto požadavky, a také kopii instrukční příručky nebo návodu k použití.

3.10 Informace uváděné ve spojení s ekoznačkou „Ekologicky šetrný výrobek“

Ve spojení s ekoznačkou musí být uváděny následující texty:

- konstrukce usnadňující recyklaci,
- omezené množství nebezpečných látek,
- snížený dopad na životní prostředí.

Posuzování a ověřování: Žadatel musí předložit odpovídající prohlášení o tom, že splňuje tento požadavek a také kopii ekoznačky s textem v provedení jak bude uváděna na výrobku, jeho obalu a/nebo v příložené dokumentaci.

5 Ověřování

Konkrétní požadavky na posuzování a ověřování jsou zvlášť uvedeny u každého kritéria. V případě potřeby se mohou použít i jiné zkušební metody než ty, které jsou u kritéria uvedeny, pokud je příslušný odpovědný orgán posuzující žádost (Agentura pro ekologicky šetrné výrobky), přijme jako rovnocenné.

Tam, kde je to možné, by dané zkoušky měly provádět příslušné akreditované laboratoře nebo laboratoře, které splňují požadavky normy ČSN EN ISO/IEC 17025 Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří, dále akreditované certifikační orgány podle normy ČSN EN 45011 Všeobecné požadavky na orgány provozující systémy certifikace výrobků.

V případech, kdy je žadatel o ekoznačku povinen předložit prohlášení, dokumentace, analýzy, zprávy ze zkoušek nebo jiné doklady prokazující splnění kritérií, je dohodnuto, že tyto doklady mohou pocházet od žadatele a/nebo jeho dodavatele (dodavatelů).

V případě potřeby může příslušný odpovědný orgán posuzující žádost (Agentura pro ekologicky šetrné výrobky) vyžadovat doplňující podpůrnou dokumentaci a může provádět nezávislé ověřování.

5.1 Splnění základních požadavků podle bodů 2.1 a 2.2 prokazuje žadatel:

- písemným prohlášením o typu výrobku a jeho užitných vlastnostech,

- u výrobků stanovených podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, písemným prohlášením o shodě výrobku s technickými předpisy a o dodržení stanoveného postupu posouzení shody,
- u ostatních výrobků jiným vhodným způsobem podle zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků,
- písemným čestným prohlášením, že s ním není vedeno správní řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při výrobě předmětného výrobku, resp. vyjádřením České inspekce životního prostředí, že s žadatelem není nebo nebylo vedeno správní řízení o pokutě.

5.2 Splnění specifických požadavků a ekologických kritérií podle jednotlivých bodů 3.1 až 3.10 prokazuje žadatel způsobem popsaným u jednotlivých bodů. Splnění specifických požadavků a ekologických kritérií posoudí příslušný odpovědný orgán posuzující žádost na základě předložené dokumentace nebo výsledků laboratorních testů provedených nebo posouzených autorizovanou nebo akreditovanou osobou.

Pokud kovový nábytek obsahuje díly z aglomerovaných materiálů na bázi dřeva, pak by měly být použity díly (desky), kterým byla udělena ekoznačka „Ekologicky šetrný výrobek“. Pro stanovení úniku formaldehydu z těchto dílů platí pro ověřování Technická směrnice Národního programu č. 12 Aglomerované materiály na bázi dřeva a výrobky z nich.

Pokud kovový nábytek obsahuje díly ze dřeva (masivu), musí žadatel prokázat původ dřeva z lesů a lesních kultur, které jsou certifikovány v rámci systému udržitelného lesního hospodaření. Nesmí být použito tropické dřevo.

5.3 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele o ekoznačku, výrobce, bude vzato v úvahu zavedení uznaných environmentálních manažerských systémů, jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 761/2001.

Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel o ekoznačku, výrobce, systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001. V tomto případě nutnost kontroly, která může být Agenturou prováděna nahodile, odpadá.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, Litevská 8/1174, 100 05 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu a má platnost do 30. 9. 2013.

V Praze dne 30. 9. 2011

Tomáš Chalupa
ministr životního prostředí